

Erdélyi és Kozma futóbetyárok elfogása

Erdélyi György és Kozma István fegyveres futóbetyárok voltak, kik már több ízben elkövetett rablások és gyilkosságok által Tiszafüred vidékét hónapokon keresztül rettegésben tartották, ugyanannyira, hogy a m. kir. belügyminiszter úr nagymáltósága Erdélyi fejére 200 forint díjat tűzött ki, Jász-Nagy-Kunszolnok megye pedig a Kozmáéra ugyanannyit.

A betyárok 1881. évi december hó 26-án délelőtt mintegy 10 óra tájban a 6000 főnyi lakóssal bíró Tiszafüredre bementek és ott Medveczky Károly vaskereskedő Fő utcán lévő boltjában revolvereket és töltényeket raboltak s ezekkel az utcán lövöldözve kiabáltak: „Töltényünk van most már elég, csak csendőr kell, de legalább száz.”

Mikor ez Pál Dániel őrsvezető tiszafüredi őrsparancsnoknak tudomására jutott, habozás nélkül két csendőrrel azok elfogására indult. A betyárok enenk neszét véve, a városból menekülendő, az ottani szolgabíró kocsisától jártatás végett szekérbe fogott két lovat erőszakosan elvették és ezeken sietve távoztak a városból. Pál Dániel őrsvezető, ki már akkor két csendőrrel a betyárokat üldözőbe vette, találkozott ezen megrabolt kocsissal, ki a történeteket elbeszélte. Erre az őrsvezető a legközelebbi parasztházba sietett és ott két lovat kérve, egyiken maga, a másikon pedig a kocsis, mint utmutató, a rablók után vágattak, nehogy a menekülőket szem elől tévesszék. Előbb azonban az őrsparancsnok meghagyta a két csendőrnek, hogy ötöt kocsin azonnal kövessék, mit ezek foganatosítandó, egy kocsin egy pandur kíséretében Pál őrsvezető után hajtottak ugyan, de a feneketlen rossz út miatt csak lassan tudván haladni, Pált csakhamar szem elől tévesztették és őt többé feltalálni nem tudták.

Pál a rablókat üldözte tovább. Igar helység közelében már csaknem megközelítette őket s a sikertelen megadására felszólítás után reájuk is lőtt, de a jókora távolság és a rohanó célpont miatt lövedéke irányt tévesztett. E lövéstől lova megbokrosodott és Pált ledobta, de ő ismér lórapapott s folytatta az üldözést. Lova kimerülvén, Igaron Székely Péter földbirtokos gyorsan felnyergelt lovára ült, de az a fegyvertől megijedve az őrsvezetőt az udvaron levő verem tetjére vetette. Annak ellenére, hogy Pál nagyon megütötte magát, azonnal felugrott és egy másik felnyergelt lóra ülve tovább vágatott a rablók után.

Az üldözöttek nyoma Tomka Imre tanyájához, s innen Lovassy Ákos tanyájához vezette Pált. Ekkorra a betyárok által használt szolgabírói lovak is teljesen kimerültek. A betyárok ugyan a tanyán kieroszakoltak két másik lovat, de mivel azokon még ember nem ült, nem tudtak lovon továbbmenekülni. Pál őrsvezető megközelítette őket annyira, hogy feladásra szólíthatta fel őket, de a betyárok erre lövöldözéssel feleltek. Az őrsvezető viszonzta azt, de a lovaglástól való felhevültsége és fáradsága miatt nem tudta jól célbavenni őket. A betyárok a lövöldözésre mindinkább hátráltak, míg végre az egyik tanya-melleti szénaboglya mögé vetették be magukat, ahonnan aztán annál hevesebben tüzeltek.

Ezalatt Pál őrsvezető tölténykészlete elfogyott, s Czinege István tanyástól kért fegyvert, aki készségesen nyújtotta át azt neki egy töltényekkel teli vadásztáskával egyetemben. Ezt az időt a betyárok arra használták fel, hogy Vajda János tanyája felé tovább meneküljenek, de Pál utólérte őket, s újlag erős tűzharc fejlődött ki, mert a betyárok kétségbeesetten védték magukat. Pál őrsvezető öntudatos bátorsággal támadta őket, látván, hogy a megadásra való többszörös felszólítás eredménytelen maradt. Tüzelve igyekezett közelebb jutni hozzájuk, s végül sikerült Erdélyit eltalálnia. Az leesett ugyan, de csakhamar talpra ugrott, és megadás helyett ismét löni kezdett. Pál egy másik jól sikerült lövésére végképp felborult, és belátván, hogy nincs reménye a menekülésre, megadta magát.

Mig Pál ennek a megbilincselésével foglalatoskodott, Kozma, az őrsvezető határozott fellépésétől megrettenve, a közeli ólba menekült. A láncrevert Erdélyi biztos kezekbe helyezése után Pál Kozma elfogására sietett, akit az ól ajtaján át párszori sikertelen önmegadásra felszólítás után két lövéssel megeszett, s majd megrohanva, meg is kötözte.

Előzetes orvosi szemle után Pál őrsvezető a betyárokat az egri törvényszéknek szabályszerűen átadta.

*Kivonat a „Hiven, becsülettel, vitézül” c. könyvből (Budapest, 1905)
Jegenyés Pál főtörzsőrmester gyűjteményéből*